

ŽIVOT mezi vlky

Vlci jsou tajemné šelmy, které v člověku odnepaměti budily vypjaté emoce: obavy, strach i nenávisť. Lidé jako by zapomněli, že právě vlkovi vděčí za svého nejstaršího a nejvěrnějšího přítele.

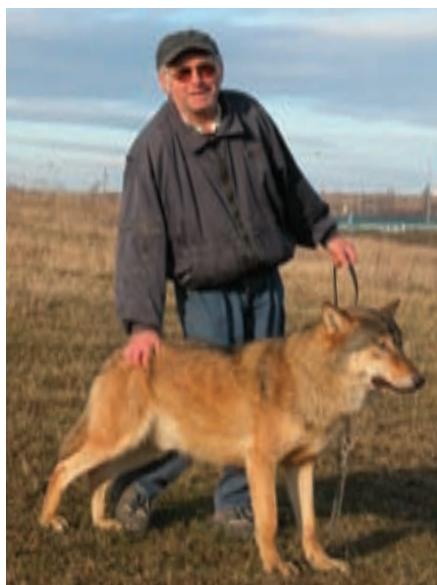
Teprve v poslední době se celkový pohled společnosti na vlky mění. Stále více lidí dospívá k názoru, že vlci si spíše než pronásledování zaslouží zájem a ochranu. A že bližším poznáním vlků se více dozvíme i o psech.

Manželé Magda a Jiří Andrlovi to vzali s poznáváním vlků zgruntu. Coby jedni z prvních chovatelů československých vlčáků získali mnoho zkušeností s chovem vlčích kříženců a také reálnou představu o tom, co se psy udělat přiliv vlčí krve.

ELZA BYLA PRVNÍ

Nijak je to neodradilo, spíše naopak. Když se dozvěděli, že brněnská zoologická zahrada neví, kam s odchovanými vlčaty, nezaváhali ani na chvíli. Za pár dní už si domů v autě vezli spící Elzu, osmiměsíční bělostnou kanadskou vlčici. Probrala se jim doma v kuchyni a tam také prvních čtrnáct dní zůstala. Andrlovi usoudili, že pokud má být v budoucnu schopna společného soužití s lidmi, musí si na ně nejprve důkladně zvyknout. A protože život většiny rodin se točí kolem kuchyně, ubytovali osmiměsíční Elzu právě tam. Rozhodnutí to bylo jistě odvážné, vždyť vlčice doposud žila ve smečce, bez užšího kontaktu s člověkem. Ale protentokrát se ukázalo, že risk bývá zisk.

Elza se naštěstí nikdy neprojevila agresivně. Prvních pár dní však byla velmi plachá. Nedala na sebe sáhnout a jen nervózně pobíhala kolem dokola. Nesmírnou trpělivostí ze strany nových majitelů se za pár dní podařilo, že si začala brát kousky potravy z ruky, přestala se jich lekat, později se už dala i pohladit. Nebylo to vždy tak idylické, jak se to napíše, Andrlovi vzpomínají, jak se poprvé na vlastní oči přesvědčili o fenomenálních skokanských schopnostech vlků, když je po návratu zvenku Elza očekávala skrčená na vrchní řadě skříněk kuchyňské linky, upevněné více než dva metry nad zemí. Jejím kuchyňskému působení neodolal televizor, který strhla, za své vzalo i další kuchyňské zařízení. Za neuvěřitelných čtrnáct dní byla přesto vlčice

Kdybyste tuto dvojici náhodně potkali, vlka byste v Argovi asi nepoznali

ochočená natolik, že ji bylo možno přesunout do venkovního výběhu. Majitelé však s ní nadále udržovali velmi úzký kontakt, učili ji chodit na vodítku a nechat si nasadit košík, aby s ní mohli ven na procházky. Podařilo se ji začlenit do smečky československých vlčáků, i venku

se vždy držela s nimi, takže ji dokonce bylo možno pouštět z vodítka. Bez větších problémů se dokonce zúčastnila letního tábora pořádaného Klubem chovatelů československých vlčáků.

Pokroky, kterých se podařilo s Elzou docílit, byly obdivuhodné. Měly však své hranice dané tím, že vlčice své dětství a rané mládí nestrávila s člověkem, ale s ostatními vlky. Nikdy se úplně nezbavila své plachosti, dodnes je velmi lekává a k cizím nedůvěřivá. K lidem z „vlastní smečky“ však důvěru má, stejně jako oni k ní. Obě strany se mnohé naučily a při dodržování základních pravidel fungování vlčí smečky je soužití bezproblémové. I když Elza k sobě časem dostala sobě rovného partnera, vztah k těm, kteří si ji ochočili, neztratila.

ČÍM DŘÍVE, TÍM LÉPE

Oba manželé potvrzují i jiným znalcům vlků dobře známý fakt, totiž že vlci (a vlastně jakékoli divoké šelmy) se ochočí tím lépe, čím dříve je člověk odebere od jejich vlastních rodičů. Svůj další vlčí pár, Astu a Arga, náležející tentokrát ke karpatskému poddruhu, už získali ve věku tří a dvou týdnů. Odchovali je umě-

Kanadská vlčice Elza si od lidí zachovává odstup

Vlci a psi

**Vlci
i s člověkem
komunikují
po svém**

le a jejich socializace pokročila mnohem dál než u Elzy.

A domnívají se, že kdyby se jim podařilo získat vlče mladší sedmi dnů, podařilo by se vštípit mu všechny základní civilizační návyky včetně schopnosti jezdit tramvají nebo autobusem. Na to si se svými vlky přece jen netroufnou.

Přesto zdůrazňují, že z vlka psa neuděláte. Vlci se nikdy úplně nezbaví své nedůvěřivosti a extrémní ostražitosti. Nikdy nebudou hlídat, a to nejen proto, že nedovedou štěkat (vypraví ze sebe maximálně jen občasné krátké zašteknutí). Odporuje to jejich vrozené plachosti.

VLK X PES

Protože Androvi dlouhá léta chovali a cvičili německé ovčáky a československé vlčáky, mohou dobře srovnávat chování psů, jejich vlčích předků i přechodů mezi těmito dvěma druhy. Obrovský rozdíl vidí ve vycvičitelnosti: němečtí ovčáci se cvičí skoro sami, dají se naučit prakticky všechno a jejich chování se řídí požadavky člověka. Jsou schopni se naučit strojově přesně vykonávat rozkazy. I když se výcvikář třeba z nezkušenosti dopustí chyby, dá se to většinou poměrně rychle napravit. Němečtí ovčáci jsou vyrovnaní ve všech disciplínách včetně obrany, nejlépe aportují. Ovšem co se týče čichu, nedosahují dokonalosti vlků ani vlčáků.

Československé vlčáky lze rovněž cvičit a dosáhnout s nimi velmi dobrých výsledků. S výcvikem je však třeba začít co nejdříve, již od 2. měsíce věku, kdy už začínáme s nácvikem přivolání a aportu. Výcvikář by měl mít více zkušeností a postupovat uvážlivěji. Když se něco zkazí u vlčáka, trvá náprava velmi dlouho.

**Mezi člověkem a vlkem může
vzniknout velmi důvěrný vztah**

Vlčáci mívají excelentní čich, bývají bezkonkurenční na stopách. Jsou také odolnější, vytrvalejší a rychlejší, mají lepší orientační smysl. Českoslovenští vlčáci se velmi dobře uplatňují i při výcviku, ale musí se to s nimi umět.

Výcvik vlků podle klasické šablony není možný vůbec. Lze je více nebo méně socializovat čili zespolečnit, lze je také leccos naučit, ale nikoliv cvičit běžnými způsoby. Vlci neaportují vůbec. Je proti jejich přirozenosti, aby se o „kořist“, kterou jednou uchvátí, s kýmkoli dělili.

Vlci jsou velmi plaší, nedůvěřiví a negativní zážitky si pamatují neuvěřitelně dlouho.

„Když jsme šli s naší Elzou kdysi na počátku jejího pobytu u nás na procházku, z nedočkavosti a zbrklosti převrhla přepravku s prázdnými lahvemi, která stála na pumpě, takže ta s rachotem spadla na zem. Od toho dne uplynulo už několik let, přesto se Elza dodnes pokazuje, když se chystáme na procházku, nezapomene s obavou obrátit směrem k pumpě a „zkontrolovat“, zda odtamtud opět nehrozí nějaké nebezpečí, zda tam není něco, co by spadlo...“ vypráví pan Andrl. To všechno ztěžuje výcvik, i když co se samotné inteligence týče, vlci psy převyšují. Také jejich čichová paměť je nesrovnatelně větší.

Vlci - na rozdíl od některých psů - nejsou

vůbec útoční. Proto z nich nikdy nemohou být dobří hlídači ani obranáři. Při setkání s neznámým člověkem je jejich přirozenou reakcí utéci nebo schovat se, ne vyrukovat proti němu.

Při výchově vlka nelze postupovat klasickým střídáním odměn a trestů. Andrlovi brzy zjistili, že když se na vlka jde tvrdě, oplácí to stejně. Pokud byste ho chtěli fyzicky trestat, pocítuje to jako ohrožení nebo přímé napadení, a když nemá možnost úniku, brání se. Vlka tedy nelze uhodit ani na něj křičet. Ovšem zamezit nežádoucí činnosti tím, že jím zatřepete za kůži na hřbetě nebo ho zvednete nad zem, to je něco jiného, to se smí. Základem úspěchu při jednání s vlky je dokonalá znalost jejich zvyků, výrazových prostředků, andělská trpělivost. Všechno musí probíhat pohodově, nenásilně. Když chcete vlka naučit něco, co se mu nelíbí a je to proti jeho přirozenosti, jako je třeba nošení košíku, je třeba „netlačít na pilu“, odpouštět jeho pozornost jinými podněty. S novými vjemy se musí seznamovat pomalu, krok za krokem, nenásilně.

Vlka lze naučit přijít na zavolání, ale člověk musí znát jeho psychiku. Když vypustil celou vlčí smečku najednou, její soudržnost by s největší pravděpodobností převážila nad poslušností. Když vypustí z vodítka jednoho vlka, neutече a na zavolání přiběhne, protože ani v přírodě by neopustil svoji smečku.

Zkušenosti Andrlových potvrzují, že s vlky je možno pracovat a spolupracovat. Jejich zvířata vystupovala v několika našich i zahraničních filmech, zahrála si v reklamních spotech i ve videoklípch. Hlavně se ale dokázala víceméně bezproblémově začlenit do běžného života a při-

Stopy vlky nezajímají o nic méně než psy. Spíše naopak...

Kanadský poddruh vlka snadno rozeznáme podle téměř bílé srsti

způsobit se dokonce i pobytu ve městě. Celá smečka totiž bydlí na okraji Prahy, v poměrně husté zástavbě. Obrovská přízpůsobivost těchto vlků naznačuje, proč se právě z vlků vyvinulo nejoblíbenější domácí zvíře člověka.

VAROVÁNÍ NA ZÁVĚR

Spousta milovníků a chovatelů psů vlky obdivuje. Nejednen z nich už někdy v koutku duše zatoužil po tom pořídít si tuto nádhernou šelmu domů. Neradí bychom, aby na základě tohoto článku v někom vznikl dojem, že nic není snazšího. Tak to určitě není. Vlk za všech okolností zůstává především šelmou, ať už

více nebo méně ochočenou. Už jen samotné jeho držení je podmíněno speciálním povolením na základě vyhlášky o chovu nebezpečných živočichů. Je to také zvíře chráněné, na něž se vztahují omezení vyplývající z úmluvy o ochraně volně žijících živočichů CITES. Minimální nároky na prostor pro pár vlků jsou 100 m² a na každé další zvíře ještě deset čtverečních metrů navíc. Nutný je ze všech stran (i shora) krytý výběh, protože vlk dokáže překonat jakkoli vysoký drátěný plot. I pevná hladká ohrada musí být alespoň třímetrová, protože vlci mají neuvěřitelně skokanské dispozice.

Zanedbatelné nejsou ani spotřeba krmiva a nároky na jeho kvalitu. Vlky nelze krmit granulami, potřebují maso s kostmi nebo celá krmná zvířata. I ke koupi výsekového masa už dnes musí být zvláštní povolení. Co je však při chovu vlků ještě náročnější než materiální zajištění, je způsob zacházení s nimi. Zdaleka ne každý, kdo dokáže vychovat psa, by totéž dokázal

Typická vlčí maska

s vlkem. Žádá si to obrovské zkušenosti, dobrou znalost zákonitostí vlčí smečky, spoustu času, nebojácnost a dobrou fyzickou kondici. A snad v prvé řadě: nekonečnou trpělivost. Co se pes naučí za pár minut, může vlkovi trvat několik dní nebo i týdnů. Ne proto, že by byl hloupější. Vlci jsou vysoce inteligentní zvířata, vědci už dávno změřili, že jejich mozek je výrazně větší než mozek domácích psů. Jsou to však také zvířata nesmírně ostražitá, bdělá a nedůvěřivá. Paměť mají lepší než pověstný slon. Zvláště negativní zážitky si zafixují na celý život. Na druhé straně vlci jsou schopni naučit se s člověkem na své úrovni dokonale komunikovat. Od člověka vyžadují totéž. Jen ten, kdo to zvládne, a ještě mu to bude přinášet radost a uspokojení, může pomýšlet na život mezi vlky. Tak jako maželé Andrlovi. *Lea Smrčková*

Čelisti a chrup vlků jsou mimořádně silné